

СЕКЦІЯ 3

Економічний аналіз діяльності підприємств: стан та перспективи розвитку

УДК 332.8(477.51)

Т. А. Гоголь, д-р екон. наук, професор кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту

Д. В. Роднєв, студент групи МОАп-181

Чернігівський національний технологічний університет, м. Чернігів, Україна

СУЧАСНИЙ СТАН, ДИНАМІКА ДОХОДІВ ТА СТРУКТУРА ВИТРАТ КОМУНАЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ ЧЕРНІГІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Ключові слова: комунальні підприємства, доходи і витрати комунальних підприємств, місцевий та обласний бюджет.

Сучасний стан підприємств комунальної форми власності в Чернігівській області характеризується поступовим збільшенням їх кількості, а також стрімким збільшенням їхніх доходів при відносно однакових витратах. Характерною особливістю підприємств є те, що їх фінансування може здійснюватися державними, обласними, міськими та селищними бюджетами, залежно від того, якому саме органу місцевого самоврядування підпорядковується відповідне комунальне підприємство. Це зумовлює необхідність визначення перспектив розвитку та проведення комплексного аналізу стану комунальних підприємств Чернігівської області та аналізу їхніх доходів і витрат зокрема, які є бюджетоутворюючою ланкою на місцевому та обласному рівнях.

Дослідженню особливостей функціонування та організації бухгалтерського обліку на вітчизняних комунальних підприємствах приділяли увагу багато науковців, серед яких: П. М. Герасим, С. Ф. Голов, Н. О. Гура, Н. Лисенко, Ф. Ф. Бутинець, А. Бабак, Н. М. Ткаченко, П. М. Хомин, В. В. Сопко, І. Р. Кратко та інші.

Метою дослідження є аналіз динаміки зміни доходів та витрат комунальних підприємств, чисельності працівників, що зайняті на них, оцінка економічного потенціалу таких господарюючих суб'єктів та перспективи їх розвитку, що є надзвичайно актуальним у розрізі проведення децентралізації в Україні, а також через те, що фінансування таких підприємств має пряме відношення до формування обласного бюджету.

Об'єктом дослідження фінансові результати діяльності комунальних підприємств, що підпорядковані Управлінню комунального майна Чернігівської обласної ради в період з 2016 по 2018 рр.

Згідно з даними Управління комунального майна [1], кількість комунальних підприємств у Чернігівській області поступово зростає, і станом на 31 грудня 2018 року становить 20 од., з них здійснювали господарську діяльність 14, інші комунальні підприємства господарської діяльності не здійснювали у зв'язку з тяжким фінансовим становищем (рис. 1).

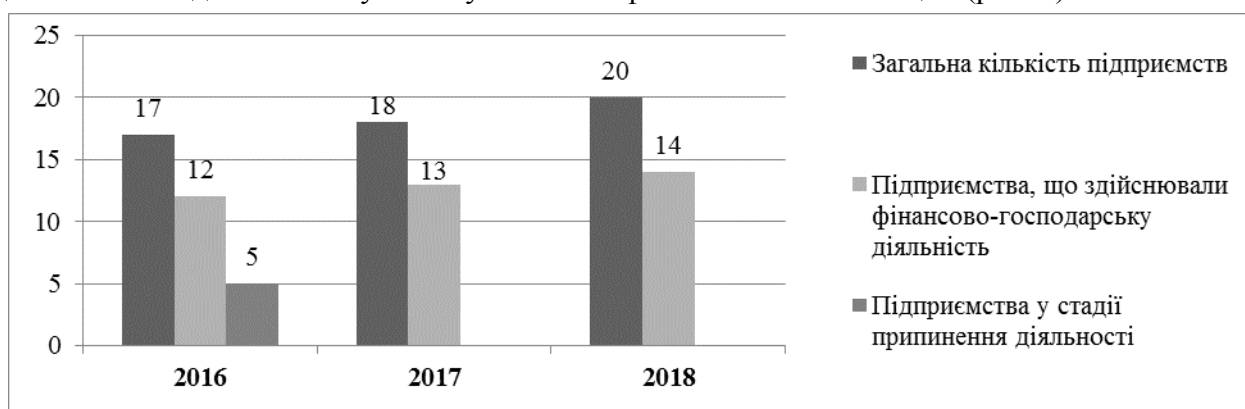

Рис. 1. Динаміка зміни кількості комунальних підприємств, що підпорядковані Управлінню комунального майна Чернігівської обласної ради, за 2016–2018 рр.

Джерело: складено автором на основі [1].

Таке зростання спричинене перетворенням підприємств інших форм власності в комунальні підприємства та проведенням медичної реформи в Україні, згідно з якою заклади охорони здоров'я мають можливість реорганізуватися в комунальні некомерційні підприємства, що сприяє більш ефективному їх функціонуванню.

Говорячи про середньооблікову чисельність працюючих на комунальних підприємствах регіону, слід зазначити, що у 2017 відбулося її суттєве зменшення (на 107 осіб), причиною якого є те, що 5 підприємств, які у 2016 році перебували у стадії припинення діяльності, були остаточно ліквідовані (рис. 2). Однак уже у 2018 році спостерігається зростання цього показника на 25 осіб. Цього вдалося досягти завдяки стабільній діяльності вже діючих та створенням двох нових комунальних підприємств.

Рис. 2. Динаміка зміни середньооблікової чисельності працюючих на комунальних підприємствах в еквіваленті повної зайнятості за 2016–2018 рр.

Джерело: складено автором на основі [1].

За підсумками фінансово-господарської діяльності комунальних підприємств Чернігівської області за 2018 рік обсяги виробленої продукції (наданих послуг, товарообігу) становили 792 988,4 тис. грн, що більше за результат 2017 року на 99 665,8 тис. грн, або на 14,4 %, та більше за результат 2016 року на 145 903,4 тис. грн, або на 22,5 %. Найбільшу питому вагу в загальних обсягах доходів за останні 3 роки займали КП «Ліки України» (66-68 %) та КП «Чернігівоблагроліс» з дочірніми підприємствами (28-30 %). Загальна сума чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) по всіх комунальних підприємствах за 2018 рік становила 768 903,5 тис. грн, що більше ніж у 2017 році на 96 335 тис. грн, або на 14,3 %, та більше ніж у 2016 році на 134 837,5 тис. грн, або на 21,3 % (рис. 3).

Рис. 3. Динаміка зміни основних показників фінансово-господарської діяльності комунальних підприємств Чернігівської області за 2016–2018 роки

Джерело: складено автором на основі [1].

У 2017 та 2018 роках 10 комунальних підприємств області працювали прибутково та отримали чистий прибуток на загальну суму 13 659,9 тис. грн та 15 584,8 тис. грн відповідно.

У 2016 році таких підприємств було 9, і чистого прибутку вони отримали на загальну суму 28 047 тис. грн, що показує більш ефективну роботу комунальних підприємств у порівнянні з 2017 та 2018 роками.

Завдяки отриманому позитивному результату комунальними підприємствами до обласного бюджету перераховано: у 2016 році – 9070 тис. грн; у 2017 році – 9925 тис. грн; у 2018 році – 9356 тис. грн.

Структура перерахувань, що були здійснені комунальними підприємствами Чернігівської області до обласного бюджету за останні три роки, представлена на рис. 4.

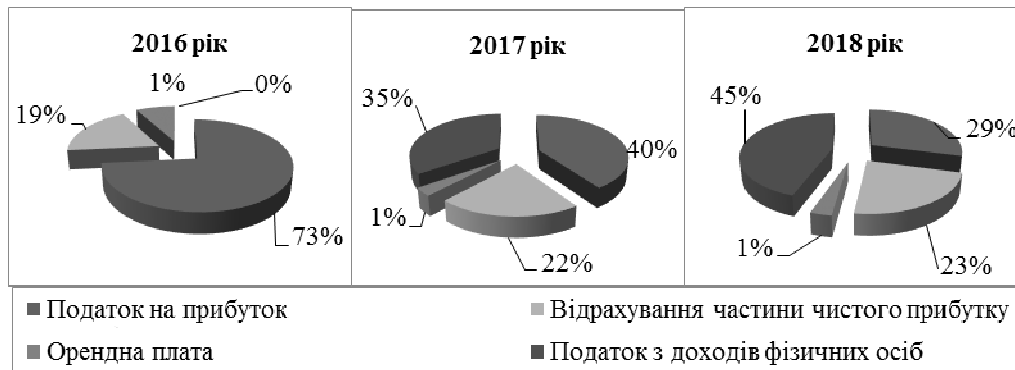

Рис. 4. Структура перерахувань, що були здійснені комунальними підприємствами Чернігівської області до обласного бюджету за 2016–2018 рр.

Джерело: складено автором на основі [1].

Аналіз сучасного стану та перспектив розвитку підприємств комунальної форми власності в Чернігівській області свідчить про поступове зростання їх кількості, результатом чого є і збільшення кількості працівників, що зайняті на таких господарюючих суб'єктах. Аналіз динаміки доходів комунальних підприємств регіону вказує на щорічне стабільне зростання чистого доходу протягом останніх трьох років, і як наслідок, нарощуванням показника їхнього чистого прибутку від ведення своєї господарської діяльності. Щодо відрахувань, то у 2018 році вже спостерігається їх поступове зниження, що вказує на більш ефективну політику управління витратами керівництвом комунальних підприємств області та сприятиме отриманню більших доходів і надалі, однак це впливає на зниження надходжень до обласного бюджету. Тому в сучасних умовах необхідно знаходити баланс між доходами й витратами комунальних підприємств, які є соціально орієнтованими, та поповненням обласного бюджету і фінансуванням соціальних програм розвитку Чернігівського регіону.

Список використаних джерел: 1. Офіційний веб-сайт Управління комунального майна Чернігівської обласної ради. URL: <https://ukm.chor.gov.ua>.

УДК 658.33

Є. П. Гнатенко, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри підприємництва, управління та адміністрування

Миколаївський міжрегіональний інститут розвитку людини, м. Миколаїв, Україна

ЕКОНОМІЧНЕ ЗРОСТАННЯ – МЕХАНІЗМ АНТИКРИЗОВОЇ СТАБІЛІЗАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА

Ключові слова: банкрутство, антикризове управління, економічне зростання, виробничий леверидж, фінансовий леверидж.

Відсутність стабільного розвитку, економічні кризи, які відображають суперечності в економіці України чи на економічному стані окремого підприємства призводить до того, що погіршується фінансовий стан багатьох суб'єктів господарювання [7]. Банкрутство характеризує неспроможність підприємства (організації) задовольнити вимоги кредиторів щодо оплати товарів, робіт, послуг, а також забезпечити обов'язкові платежі в бюджет і позабюджетні фонди [3]. Загальне оздоровлення реального сектору економіки можливе лише в разі впровадження на вітчизняних підприємствах дієвої системи антикризового управління фі-